

การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่*

THE DEVELOPMENT OF AN ADMINISTRATIVE MODEL FOR ENHANCING
SELF – LEADERSHIP OF PRESCHOOL CHILDREN IN CHIANG MAI PRIVATE
SCHOOLS

พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์, พรรณี สุวตถิ, ชูชีพ พุทธประเสริฐ, ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์
Pornpimol Phisutthiphanpong, Pannee Suwatthee, Choocheep Phutthaprasert,
Sirimas Kosanpipat
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Chiang Mai Rajabhat University
Corresponding Author E-mail: p_ponn@pimandek.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย 2. เพื่อพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ และ 3. เพื่อประเมินรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ ผู้ให้ข้อมูล มี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มสัมภาษณ์ ประชุมเชิงปฏิบัติการ สัมมนาผู้เชี่ยวชาญ และประชุมประชาพิจารณ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และ 2) ผู้บริหาร และครูผู้สอน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan และสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2. รูปแบบการบริหารจัดการฯ พบว่า มี 4 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมายและหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนคู่มือการใช้รูปแบบฯ มี 3 ตอน ได้แก่ 1) บทนำ 2) รูปแบบการบริหารจัดการฯ และ 3) กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย รวมทั้งภาคผนวก โดยผลการตรวจสอบฯ พบว่า ทุกรายการมีความถูกต้อง และเหมาะสม 3. การประเมินรูปแบบ

*Received September 13, 2022; Revised October 2, 2022; Accepted October 3, 2022

และคู่มือการใช้รูปแบบฯ พบว่าทุกรายการมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดจินตตามยปัญญา และภาวนามยปัญญา

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ; ภาวะผู้นำในตนเอง; เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน

Abstract

This research had the following objectives: 1. To study the state and management problems for promoting self-leadership in young children. 2. To develop and examine the patterns and guidelines for using management models. 3. To evaluate the patterns and guidelines for using management models. The data providers consisted of two groups: 1) qualified individuals and experts who were part of the discussion group, interviewed, participated in practical seminars, expert group meetings, and public critique meetings through targeted selection. And 2) managers and teachers selected by size with a predefined table from Krejcie & Morgan, and randomly sampled. Data was collected through questionnaires and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research findings revealed the following results: 1. The overall state of management was at a high level, while overall management problems were at a moderate level. 2. The management patterns consisted of four parts: 1) goals and principles, 2) objectives, 3) systems and mechanisms for promoting self-leadership in young children, and 4) success conditions. The guidelines for using the models had three parts: 1) introduction, 2) management model, and 3) the process of promoting self-leadership in young children, including the appendix. The validation results showed that all items were accurate and appropriate. 3. The evaluation of the patterns and guidelines for using the models showed that all items were feasible and useful, with the highest mean in Jintamayapanya and Phawannamayapanya.

Keywords: Management models; Self-leadership; Private preschools.

บทนำ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญ เนื่องจากการวางพื้นฐานสำหรับชีวิตให้กับเด็ก ผลจากการวิจัยขององค์การยูนิเซฟ (UNICEF) ได้ระบุไว้ว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่ชีวิตที่สมบูรณ์และมีพลังผลิตภาพ รวมถึงความก้าวหน้าของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่าการพัฒนา

เด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพจะสร้างคุณลักษณะของพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ใส่ใจผู้อื่นและมีความสามารถ ส่งผลถึงการลงทุนที่คุ้มค่า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ด้วยความสำคัญดังกล่าว รัฐบาลจึงได้บัญญัติกฎหมายและกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยกำหนดให้มีแผนบูรณาการและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยและให้มีการติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงได้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 ในการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทุกด้าน ให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

ด้วยสถานการณ์ของสังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบพลิกโฉม ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเยาวชนไทยทุกวัย ตามที่สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน (2557) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า วิกฤตเกี่ยวกับภาวะผู้นำของเด็กไทยส่วนหนึ่งมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัวที่สอนให้เชื่อฟังเป็นหลัก รวมทั้งระบบการศึกษาไทยสร้างเด็กให้คิดตามมากกว่าการคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของวราลี ฌอนอมชาติ และคณะ (2560) ที่ได้กล่าวถึงเด็กปฐมวัยยุคเจนเนอเรชันอัลฟา ว่าเป็นเด็กยุคใหม่ที่เกิดมาพร้อมกับโลกดิจิทัล ใช้ชีวิตอยู่กับโลกออนไลน์ เรียนรู้เร็ว มีความอดทนต่ำ มีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวและผู้อื่นน้อย โรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญในเสริมสร้างคุณลักษณะที่เหมาะสมให้แก่เด็กในช่วงวัยนี้ จะช่วยลดปัญหาในสังคมได้อีกประการหนึ่ง จากการศึกษารายงานของ World Economic Forum (2016) ที่ได้เสนอไว้ว่าทักษะสำคัญใหม่ที่จำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย และมีแนวโน้มเป็นที่ต้องการในอนาคต คือ ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership skill) ซึ่งเป็นทักษะที่ตอบสนองต่อการทำงานเพื่อจัดการตนเองกับสภาพแวดล้อม ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเริ่มที่การสร้างภาวะผู้นำในตนเอง (Self-leadership) ซึ่งเป็นภาวะที่จะนำพาและพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงได้มีการนำแนวคิดการสร้างโรงเรียนต้นแบบผู้นำของ Covey (2008) ที่ได้เผยแพร่กระบวนการส่งเสริมให้นักเรียนมีภาวะผู้นำ โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยของผู้ทรงประสิทธิภาพ (The 7 Habits of Highly Effective People) โดยเริ่มต้นจากกรอบความคิดที่ว่าเด็กทุกคนมีศักยภาพ และเป็นผู้นำได้ แนวคิดนี้จะช่วยให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง รวมทั้งชุมชนได้ร่วมกันเสนอแนวทางในการเสริมสร้างภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการรอบด้าน สมดุล และกำกับตนเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวคิดและข้อค้นพบจากงานวิจัยของนักการศึกษาและนักวิชาการ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำของเยาวชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 24

แหล่งข้อมูล โดยคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เป็นจริง น่าเชื่อถือ เป็นตัวแทน และเป็นข้อมูลที่มีความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย Scott (1990) แล้วนำมาจัดลำดับตามความถี่ทำให้องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการนำตนเอง (Leading Self) และ 2) การนำผู้อื่น (Leading Others) จากนั้นจึงได้ดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการดำเนินการดังกล่าว พบว่า องค์ประกอบด้านการนำตนเอง (Leading Self) ประกอบด้วย ภาระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง และ ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ประกอบด้วย รับฟังผู้อื่น สื่อสารเข้าใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา (พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์ และคณะ, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความสนใจในการนำผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย มาบูรณาการกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงระบบ และกระบวนการควบคุมคุณภาพเพื่อนำมาศึกษาวิจัยต่อยอด ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยให้มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำในตนเอง และมีทักษะชีวิตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อประเมินรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 86 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 258 คน รวมทั้งสิ้น 344 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 86 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 258 คน รวมทั้งสิ้น 344 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best practice) ด้านการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย จำนวน 3 คน เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางการยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบฯ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการและครูกิจกรรมระดับปฐมวัย กลุ่มละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน เพื่อยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบและ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กับผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาปฐมวัยและจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว นักวิชาการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้รับรางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย รวมทั้งสิ้น 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประเมินรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ ด้วยการจัดประชุมประชาพิจารณ์ (Public hearings) กับผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย กลุ่มละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน เพื่อประเมินตามเกณฑ์ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของ (ร่าง)

รูปแบบและ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านข้อมูลย้อนกลับมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยนำเข้า ที่เป็นปัจจัยภายใน พบว่า สภาพการบริหารจัดการรายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดสรรเงินและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ส่วนรายการที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำการเรียนรู้ สำหรับปัจจัยภายนอก พบว่า สภาพการบริหารจัดการรายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ กระบวนการศึกษาธิการสนับสนุน งบประมาณในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องส่วนรายการเป็นปัญหามากที่สุด คือ สภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการดำรงชีพของผู้ปกครอง

1.2 กระบวนการ พบว่า สภาพการบริหารจัดการรายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการแต่งตั้ง และมอบหมายงานให้คณะทำงานวางแผนเสนอโครงการและงบประมาณในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ส่วนรายการที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ/โครงการและ กิจกรรมในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.3 ผลผลิต ที่เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง พบว่า สภาพการบริหารจัดการฯ รายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ เด็กมีสมาธิ จดจ่อในการทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ส่วนรายการที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ เด็กกล้าพูด กล้าแสดงออกด้วยตนเองอย่างเหมาะสม โดยไม่มีการบังคับ สำหรับด้านการนำผู้อื่น พบว่า สภาพการบริหารจัดการรายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ เด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง ส่วนรายการที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ เด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง

1.4 ด้านข้อมูลย้อนกลับ พบว่า สภาพการบริหารจัดการรายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด รวมทั้งเป็นปัญหามากที่สุด คือ ผู้บริหารและคณะครูเผยแพร่ผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนไปยังเครือข่ายหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2. การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกผลการวิจัยได้ 3 ประเด็น สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best practice) ด้านการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย พบว่าได้ข้อมูลที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการยกย่องรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึงสมรรถนะเด็กยุคใหม่ให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำ สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น และมีหลักการและกรอบแนวคิดที่เด็กปฐมวัยมีศักยภาพ และมีความสามารถที่แตกต่างกัน บุคลากรทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพให้กับเด็กปฐมวัย

2.1.2 โรงเรียนได้กำหนดวิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และเป้าหมายในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กระดับปฐมวัยที่สอดคล้องกัน

2.1.3 โรงเรียนมีกระบวนการดำเนินงานเพื่อสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย ในการวางแผนการผู้นำน้อยอย่างเป็นระบบ

2.1.4 โรงเรียนมีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแต่ละโครงการโดยประเมินตามสภาพจริง เน้นให้ครู ผู้ปกครองและเด็กมีส่วนร่วมประเมิน

2.1.5 โรงเรียนมีการเผยแพร่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) เพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยร่วมเป็นเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมผู้นำน้อยของสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และสถาบันส่งเสริมภาวะผู้นำทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.2 ผลการยกย่องรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ได้รูปแบบการบริหารจัดการซึ่งมีสาระสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

2.2.1 เป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ได้รับการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ทั้งด้านการนำตนเองและการนำผู้อื่นอย่างเต็มตามศักยภาพ ส่วนหลักการ คือ การดำเนินงานสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการเชิงระบบ กระบวนการควบคุมคุณภาพ และการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.2.2 วัตถุประสงค์ คือ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น

2.2.3 ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นการนำแนวคิดกระบวนการจัดการเชิงระบบ มาบูรณาการกับแนวคิดกระบวนการควบคุมคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming cycle) มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input: I) ที่เป็นปัจจัยภายใน ประกอบด้วย บุคลากร (ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และ เด็กปฐมวัย) งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ สำหรับที่เป็นปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

2) กระบวนการ (Process) ตามขั้นตอนของกระบวนการควบคุมคุณภาพด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม ตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเองและการนำผู้อื่น ด้วย 3 ประสพการณ์สำคัญและ 9 กิจกรรม (LSO₁₋₉) ดังนี้ 1) ร่วมเรียนรู้ภาวะผู้นำยุคใหม่ ได้แก่ กิจกรรม LSO₁ : ตะลุยโลกออนไลน์ LSO₂ : ใฝ่รู้เล่นปนเรียน และ LSO₃ : ปรับเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู 2) ร่วมสร้างสรรค์วัฒนธรรมภาวะผู้นำ ได้แก่ กิจกรรม LSO₄ : แบ่งปันความดีของฉัน LSO₅ : ช่วยกันเป็นทีมต้นแบบผู้นำ และ LSO₆ : ทำสิ่งสำคัญออกมรัก ผাগใจ และ 3) ร่วมเสริมพลังภาวะผู้นำ ได้แก่กิจกรรม LSO₇ : จุดประกายพลังผู้นำยุคใหม่ LSO₈ : เต็มใจรักจิตอาสา และ LSO₉ : พัฒนาสูตรสำเร็จของเรา ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม และ ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุง แก้ไข 3) ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย สมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง (Leading Self) ได้แก่ ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ได้แก่ รับฟังผู้อื่น สื่อสารจูงใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย การสะท้อนสภาพ ปัญหา สาเหตุ และ แนวทางการพัฒนากระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย การมีเป้าหมายร่วมกัน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการติดตามและประเมินผล

2.3 ผลการยกย่องคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ได้คู่มือการใช้รูปแบบ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ตอน รวมทั้งภาคผนวก ดังนี้

ตอนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมา/ความสำคัญ และกระบวนการดำเนินงาน พัฒนารูปแบบ

ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ตามองค์ประกอบของรูปแบบ 4 ส่วน

ตอนที่ 3 กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา ตามแนวคิดกระบวนการควบคุมคุณภาพ 4 ขั้น

ภาคผนวก ประกอบด้วย เอกสารแนวทางการปฏิบัติในการนำรูปแบบไปใช้ และอื่น ๆ

2.4 ผลการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

พบว่า ได้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบทุกรายการมีความถูกต้อง และเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผลการประเมิน (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าได้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบทุกรายการ มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ในด้านผลผลิต (Output: O) ซึ่งเป็นเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงสมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยเฉพาะในด้านการนำตนเอง (Leading Self) ในประเด็น เด็กมีสมาธิ จดจ่อในการทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ และด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ในประเด็นเด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ทำให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ตามปกติ จึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ให้มีหลายรูปแบบ อาทิ แบบ On-Air Online On-Demand On-Hand และ On-Site ตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้เด็กครูผู้สอน รวมทั้งผู้ปกครองต้องปรับตัวในการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่หลากหลาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการบริหารจัดการ และการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ จึงอาจส่งผลกระทบต่อการสร้างเสริมสมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงปัจจุบัน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองจึงต้องร่วมกันขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย ในด้านกระบวนการ (Process: P) ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการฯ ในขั้นการร่วมปฏิบัติ และบูรณาการกิจกรรม โดยเฉพาะการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำคัญ อาทิ ใฝ่รู้เล่นปนเรียน แบ่งปันความดีของตน ช่วยกันเป็นทีมต้นแบบผู้นำ และจุดประกายพลังผู้นำยุคใหม่ ซึ่งหากแต่ละโรงเรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ จะช่วยให้เด็กมีภาวะผู้นำในตนเอง และมีทักษะชีวิตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต เพื่อให้บรรลุตามปรัชญาและเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback: F) เป็นปัญหาการบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในประเด็นผู้บริหารและคณะครูเผยแพร่ผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนไปยังเครือข่ายหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยนั้นยังดำเนินการไม่ครบถ้วน ตามหลักการในการบริหารจัดการเชิงระบบ กระบวนการควบคุมคุณภาพ

และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกัน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการติดตามและประเมินผลซึ่งเป็นส่วนสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการจากผลการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนเอกชนแต่ละแห่งมีจุดเน้นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่แตกต่างกัน และมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ ตลอดจนนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเอกชนไม่เอื้อต่อการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ดังนั้นในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ จำเป็นต้องมีกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรม การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายที่ชัดเจน จึงจะส่งผลให้มีการตระหนัก และยอมรับการมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

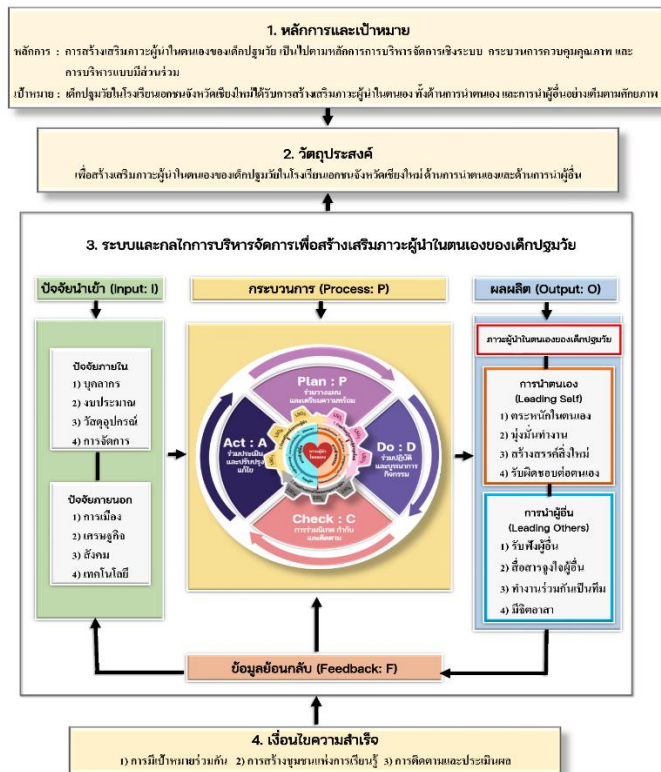
2. ผลการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมทุกรายการมีความถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการฯ ที่ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) เป้าหมายและหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ ที่ครอบคลุมแนวคิดการบริหารเชิงระบบ (IPOF) ทั้ง 4 ระบบย่อย และแนวคิดกระบวนการควบคุมคุณภาพ (PDCA) 4 ขั้นตอนอย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานศึกษาธิการเชียงใหม่ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ นอกจากนี้รูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้ระบุเป้าหมายไว้ว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ได้รับการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ทั้งด้านการนำตนเองและการนำผู้อื่นอย่างเต็มตามศักยภาพ จึงตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเอกชนเพื่อคนเชียงใหม่ที่เสนอไว้ว่า การศึกษาของเชียงใหม่ ต้องกล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง ตอบโจทย์คนเชียงใหม่ เพื่อการพัฒนานวัตกรรมที่องอาจ จัดการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน นำไปสู่การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ที่มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาในทุกพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เด็กมีศักยภาพในการดำเนินชีวิตและเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 ที่ได้ระบุจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล และเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,

2560) และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2561 ในด้านคุณภาพของเด็ก ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล โดยมีหลักการสำคัญ คือ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็กทุกคน การเลี้ยงดูและการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คำนึงถึงพัฒนาการ และการพัฒนาเด็กแบบองค์รวม ผ่านการเล่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย มีความสุข สร้างความรู้ความเข้าใจ และร่วมมือกับพ่อแม่ ครอบครัวและชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) สำหรับคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการจากผลการวิจัยครั้งนี้ มีสาระสำคัญที่ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ 1) บทนำ 2) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ 3) กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา และภาคผนวก ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา รวมทั้งด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งประกอบด้วย ตอนที่ 1 ได้แก่ ความเป็นมา ความหมาย แนวคิดและวัตถุประสงค์ ตอนที่ 2 รูปแบบ/กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตอนที่ 3 กลไก/วิธีการ/กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย และภาคผนวก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการประเมิน (ร่าง) รูปแบบ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งทุกรายการ มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งทุกโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามความต้องการจำเป็นที่สอดคล้องกับบริบทเชิงอัตลักษณ์ของพื้นที่ กำหนดกลยุทธ์ขับเคลื่อนการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งสามารถนำไปพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนด้านการประเมินคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ที่เป็นคุณลักษณะคนไทย 4.0 เพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ตามมาตรฐานของชาติ พ.ศ. 2561

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ได้องค์ความรู้จากการวิจัยที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการ ภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านภาวะผู้นำสำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และบริบทเชิงพื้นที่ของแต่ละแห่ง

2. โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการฯ ไปประยุกต์ใช้ผ่านคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ โดยสามารถปรับกิจกรรม เนื้อหาในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความต้องการจำเป็น และควรมีการนิเทศกำกับ/ติดตาม รวมทั้งประเมิน ปรับปรุงแก้ไข เผยแพร่ผลการดำเนินงาน เพื่อให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยยุคใหม่บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรนำผลการวิจัยนี้ ไปดำเนินการพัฒนานวัตกรรมระบบการบริหารจัดการและระบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และ

ตอบสนองพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2562 รวมทั้งแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570

2. ผู้บริหาร ครูปฐมวัยและผู้ปกครองสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปพัฒนากลยุทธ์การสร้างเสริมภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และกำกับตนเองให้ทำสิ่งต่างๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ ตามคุณลักษณะผลลัพธ์ของคนไทย 4.0 สามารถปรับตัวให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ และการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัยของหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2. ควรออกแบบการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ด้านการสร้างเสริมสมรรถนะภาวะผู้นำสำหรับเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ (2561, 24 กันยายน).
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 235 ง. หน้า 4-5.
- วรลณี ถนอมชาติ และคณะ. (2560). การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยในยุคเจนเอเรชั่นอัลฟา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู (รายงานผลการวิจัย). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สรวมณต์ สิทธิสมาน. (2557). ถึงเวลาปฏิรูปเรื่องภาวะผู้นำได้แล้ว. สืบค้น 20 เมษายน 2564, จาก <https://mgronline.com/qol/detail/9570000047944>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รายงานเฉพาะเรื่องที่ 6 ความสำคัญและความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2561). คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2563). สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- Covey, S.R. (2008) *The Leader in Me*. New York: A Division of Simon & Schuster, Inc.

- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. United State of America: Education and Psychological Measurement.
- Scott, J. (1990). *A Matter of Record Documentary Sources in Social Research*. Cambridge, Policy Press.
- World Economic Forum. (2016). *Technology; Skills and knowledge; Teaching and learning; Culture and society*. Retrieved March 20, 2020, from http://www3.weforum.org/docs/WEF_New_Vision_for_Education

